

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 543/2012-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť R. Ch., toho času vo väzbe, pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky opatrením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. XV/2 Gn 278/12-3 z 24. júla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. Ch. **o d m i e t a** pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. septembra 2012 doručená sťažnosť R. Ch. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) opatrením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. XV/2 Gn 278/12-3 z 24. júla 2012 (ďalej len „opatrenie generálnej prokuratúry“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v bližšie ním nešpecifikovanom konaní vedenom Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) trestne stíhaný a toho času sa nachádza vo väzbe. Na sudkyňu okresného súdu, ktorá ako zákonná sudkyňa jeho trestnú vec pojednáva, podal na generálnej prokuratúre trestné oznámenie z dôvodu, že „... *falšovala listinné dôkazy v trestnej veci, ktorú pojednáva a pre ktorú som vo väzbe*“. Sťažovateľ tvrdí, že „*Doložil som listinné dôkazy dokazujúce páchanie trestného činu touto osobou, žiadal som o moje vypočutie ako aj vypočutie ďalších svedkov a páchatelky, ako aj podstúpenie vyšetrenia na polygrafe.*“. Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že aj napriek podanému trestnému oznámeniu a predloženiu písomných dôkazov s návrhom na dokazovanie prokurátor generálnej prokuratúry konal v rozpore s § 1, § 196 až § 199 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), keď ním podané trestné oznámenie v intenciách § 62 Trestného poriadku odstúpil na vybavenie okresnému súdu: „*Prokurátor bol povinný postupovať podľa zákona č. 301/2005, čiže podľa trestného poriadku, ktorý upravuje postup orgánov činný v trestnom konaní tak, aby trestné činy boli zistené a páchatelia potrestaní (§ 1). Prokurátor bol povinný postupovať podľa § 196 Tr. por. a doplniť trestné oznámenie sám výsluchom mojej osoby..., alebo v zmysle § 198 Tr. por. oznámenie odovzdať policajtovi aby doplnil uvedené tr. oznámenie... postupovať podľa § 197 uznesením alebo podľa § 199 Tr. por. tak tiež uznesením... Namiesto toho, odvolaním sa na § 62 Tr. por. odstúpil trestné oznámenie na ten istý súd kde dotyčná sudkyňa pracuje. z iracionálnym odôvodnením.*“ V ďalšom podal sťažovateľ sťažnosť na prokurátora generálnej prokuratúry za spôsob, ako vybavil jeho trestné oznámenie, a v ostatnom podal sťažnosť na ústavnom súde.

3. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd „... vyslovil tento nález:

1. Právo R. Ch. podľa čl. 46 ods. 1 ústavy SR., čl. 2 ods. 2 a čl. 149 ústavy SR. Konaním Generálnej Prokuratúri SR v Bratislave a rozhodnutím zo dňa 24. 7. 2012 sp. zn. XV/2 GN 278/12-3 porušené bolo.

2. Rozhodnutie Generálnej Prokuratúri SR v Bratislave sp. zn. XV/2 GN 278/12-3 z 24. 7. 2012 zrušuje a vec vracia na GP SR v Bratislave na ďalšie konanie.

3. R. Ch. priznáva finančné zadostučinenie v sume 10,000 €...“

Sťažovateľ tiež na konanie pred ústavným súdom požiadal o ustanovenie právneho zástupcu: „Žiadam aby mi bol ustanovený advokát Ústavným súdom SR.“.

II.

4. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa čl. 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nie je ústavný súd príslušný, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

6. Sťažovateľ v podanej sťažnosti namietal spôsob vybavenia jeho trestného oznámenia, ktoré malo byť podľa jeho názoru vybavené niektorým zo spôsobov predpokladaných § 197 až § 199 Trestného poriadku a nie jeho odstúpením okresnému súdu podľa § 62 Trestného poriadku: „Porušenie... práv je spôsobené tým, že kompetentný prokurátor... arbitrárne použil ustanovenie §-fu 62 Tr. por. na odstúpenie môjho trestného oznámenia na okresný súd... Odôvodnil to tým, že trestná vec pre ktorú som vo výkone

väzby nie je právoplatne skončená... odôvodnenie je iracionálne, nezákonné a proti ústavné“.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 149 ústavy prokuratúra Slovenskej republiky chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb a právnických osôb a štátu.

8. Ešte predtým, ako sa ústavný súd začne zaoberať materiálnou stránkou veci, je vždy povinný preskúmať procesné náležitosti sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a predpoklady, môže sa ňou ústavný súd zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je jej subsidiarita. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov.

9. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio – inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04). To znamená, že sťažnosť možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje. V opačnom prípade je sťažnosť neprípustná.

10. Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

11. Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného predpisu, či sú splnené podmienky na podávanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený. Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

12. Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre). Podľa § 34 ods. 2 citovaného zákona ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

13. Ústavný súd uznáva opakovaný podnet podľa zákona o prokuratúre za účinný prostriedok ochrany základných práv vrátane takého práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré uplatnil sťažovateľ. Sťažovateľ uviedol, že podal na prokurátora generálnej prokuratúry, ktorý rozhodol o odstúpení ním podaného trestného oznámenia okresnému súdu, sťažnosť, o ktorej v súčasnom období rozhoduje/bude rozhodovať

v konaní vedenom pod sp. zn. XV/3 Spr 150/12 prokurátorka generálnej prokuratúry, ktorá bude posudzovať aj zákonnosť postupu prokurátora generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. XV/2 Gn 278/12. Taktiež z písomných podkladov, ktoré predložil sťažovateľ spolu so sťažnosťou, vyplýva, že na okresnom súde v súčasnom období prebieha sťažnostné konanie vedené pod sp. zn. 1 SprS/528/2012, o ktorého výsledku bude sťažovateľ ešte len vyrozumený (v čase podania sťažnosti ústavnému súdu, pozn.). Z uvedeného zistenia teda vyplýva, že jeho námietky voči postupu zákonnej sudkyne v konaní okresného súdu v jeho trestnej veci sú predmetom šetrenia predsedu okresného súdu.

14. Vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je teda jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (napr. III. ÚS 152/03).

15. Ústavný súd v predchádzajúcich konaniach opakovane vyslovil právny názor, že vynechanie tejto inštitúcie v sústave orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen zistiť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok postupu príslušného orgánu činného v prípravnom konaní.

16. Keďže v danom prípade sťažovateľ síce už naznačeným spôsobom postupoval, ale v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nevyčkal na rozhodnutie kompetentného orgánu prokuratúry o ním podanej sťažnosti na prokurátora generálnej prokuratúry, ktorú možno kvalifikovať ako opakovaný podnet podľa § 34 ods. 1 v spojení s § 54 ods. 2 zákona o prokuratúre, ústavný súd dospel k záveru, že jeho sťažnosť podaná ústavnému súdu je predčasná, a preto o nej rozhodol (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom

súde a § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre) tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

17. V závere svojej argumentácie ústavný súd iba dodáva, že čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 149 ústavy neupravujú základné práva a slobody, ktoré v okolnostiach predmetnej veci postihuje iba čl. 46 ods. 1 ústavy.

18. Nad rámec podanej sťažnosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry či už prostredníctvom podnetu, alebo opakovaného podnetu (§ 31 ods. 2 a § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre), pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa takýmto podnetom (podaním) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej podnetu (podaniu) vyhovelí (m. m. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03 a III. ÚS 133/06). Taktiež podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby voči nej na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03).

19. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti, ústavný súd o ďalších nárokoch sťažovateľa uplatnených v podanej sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2012